

I.

Zpráva o situaci v oblasti migrace ke dni 31. srpna 2016

Tento materiál byl vytvořen Ministerstvem vnitra v rámci plnění usnesení vlády ze dne 12. října 2015 č. 824, kterým se mění usnesení ze dne 29. července 2015 č. 621, o Strategii migrační politiky České republiky a Komunikační strategii České republiky k migraci. Členům vlády je zpráva předkládána každých 14 dní a poskytuje jim aktuální informace vztahující se k období uplynulému od předložení poslední zprávy.

1. Situace v České republice

Pokračující migrační vlna se i v první druhé polovině srpna 2016 vyhýbá České republice, na jejím území jsou ve spojitosti s migrační krizí zjišťováni pouze jedinci či malé skupiny migrantů.

V období od 16. do 31. srpna 2016 bylo v České republice evidováno celkem 86 žádostí o mezinárodní ochranu. Nejvíce žádostí o mezinárodní ochranu podali státní příslušníci **Ukrajiny**, konkrétně **30 žádostí**. Dalšími v pořadí byli žadatelé ze **Sýrie (12)**, **Afgánistánu (6)** a **Vietnamu (5)**.

V rámci tranzitní nelegální migrace bylo od počátku posílených opatření vyhlášených dne 17. června 2015 do konce sledovaného období zjištěno **3 712 osob**. V období od 16. do 31. srpna 2016 bylo zjištěno **15 případů tranzitní nelegální migrace**. Mezi zjištěné jedince patřili občané **Sýrie (9)**, **Iráku (2)**, **Íránu (2)**, **Afgánistánu (1)** a **Turecka (1)**. Ke 12 zjištěním došlo v Jihomoravském kraji, k dalším 3 zjištěním v Ústeckém kraji. Ve sledovaném období byly mezi příchozími zjištěny 2 ženy a 6 dětí do 15 let. Většina zjištěných osob cestovala do Německa.

V zařízeních pro zajištění cizinců pobývalo k 31. srpnu 2016 celkem 107 osob. V ZZC Bělá pod Bezdězem bylo k tomuto datu zajištěno 50 jedinců, v ZZC Vyšší Lhoty 8 jedinců a v ZZC Drahonice 49 jedinců. Mezi hlavní zajištěné státní příslušnosti v českých ZZC momentálně patří **občané Ukrajiny (35)**, **Iráku (33)**, **Afgánistánu (7)**, **Vietnamu (7)** a **Ruska (5)**. V současné době se v českých ZZC nachází 21 žen a 21 dětí a mladistvých (ZZC Bělá pod Bezdězem).

2. Situace v Evropské unii

Členové Evropské rady přijali spolu s tureckým premiérem **18. března 2016 společné prohlášení**, ve kterém konkretizovali principy nového mechanismu spolupráce při řešení migrační krize. Všichni noví migranti, kteří po 20. březnu 2016 nelegálně vstoupí z Turecka na řecké ostrovy, budou vráceni do Turecka. Za každého Syřana, který bude vrácen do Turecka z řeckých ostrovů, bude jiný Syřan přesídlen z Turecka do EU (tzv. schéma 1:1). Součástí dohody je také urychlení procesu **vízové liberalizace pro Turecko**.

Tato dohoda se obecně těší podpoře členských států EU a zatím přináší i konkrétní dílčí výsledky: dle statistik UNHCR se sice denní průměr nově příchozích migrantů z Turecka do Řecka v posledním měsíci zvýšil, a to na cca 110 osob, avšak stále se jedná o **výrazně nižší počty příchodů v porovnání s obdobím před prováděním dohody**. Počet deportovaných osob v rámci schématu 1:1 k 31. srpnu ještě nepřesáhl hranici 500 osob. Jedná se stále pouze o dobrovolné návraty. Provádění schématu komplikuje povinnost vyplývající z evropského azylového *acquis* posoudit žádost o azyl všech osob, které o ni na řeckých ostrovech požádají. Většina nelegálně přibývajících na řeckých ostrovech požádá o azyl, přičemž žadatele o azyl nelze vrátit do konečného vyřízení jejich žádosti (včetně odvolání). Cílem Řecka je zamítnat všechny žádosti jako nepřijatelné s odvoláním na možnost žádat o mezinárodní ochranu dříve v Turecku (koncept bezpečné třetí země, resp. první země azylu). Přestože bylo potvrzeno již 9 druhoinstančních rozhodnutí řeckých orgánů posuzujících žádosti o azyl o nepřijatelnosti některých jednotlivých žádostí, fakticky zatím **nedošlo k realizaci**

navracení jediného neúspěšného žadatele o azyl. V rámci dohody EU-TR bylo k 30. srpnu 2016 **přesídleno 1 219 syrských uprchlíků z Turecka do členských zemí EU** (nejaktivnější je Německo s 437 osobami a Švédsko s 264 osobami).

Na začátku března 2016 došlo k fyzickému přehrazení hlavních cest na **západo-balkánské migrační trase** ve směru z Řecka dále do Evropy. Tato situace vytváří tlak na Řecko, na jehož území zůstává přes 59 tisíc migrantů (podle údajů IOM). Situace je kritická především na jednotlivých ostrovech, kde není vytvořena dostatečná infrastruktura pro přijetí všech příchozích. K 30. srpnu na ostrovech pobývalo 12 120 osob při kapacitě pouhých 7450 míst. Evropská komise v návaznosti na tuto situaci pravidelně vyzývá členské státy k relokacím a další podpoře Řecka prostřednictvím vysílání expertů do aktivit agentur EASO a Frontexu.

Dne 16. září 2016 bude Bratislava hostit neformální summit 27 členských států, od kterého si mnoho představitelů slibuje reflexi fungování EU a začátek debaty o budoucnosti Unie. Mezi hlavními tématy setkání by měla figurovat i migrace, konkrétně ochrana schengenských hranic, vnější dimenze a řešení vzniklé humanitární krize.

Dále trvá dočasné znovuzavedení **kontrol na některých úsecích vnitřních schengenských hranic Francie do 26. ledna 2017 (vyhlášený stav nouze); Švédska a přidruženého Norska do 11. listopadu 2016; Dánska, Německa a Rakouska do 12. listopadu 2016.** Dne 4. května na základě zjištění, že Řecko stále nedokázalo adresovat závažné nedostatky při kontrole vnějších hranic, **Evropská komise vydala pozitivní doporučení na prodloužení kontrol na určitých úsecích daných hranic o dalších 6 měsících.**

3. Relokace a přesídlování

3. 1. Přesídlování – aktuální informace

Jedním z opatření přijatých v rámci společné dohody EU a Turecka pro řešení migrační krize je také nový přesídlovací mechanismus syrských uprchlíků z Turecka do EU, a to především princip 1:1 (za každého Syřana, který bude vrácen do Turecka z řeckých ostrovů, bude jiný Syřan přesídlen z Turecka do EU). K přesídlování využijí členské státy primárně své dosud nesplněné závazky, jež učinily 20. července 2015 (aktuálně zbývá přesídlit do EU na základě tohoto schématu cca 18 000 uprchlíků), případně nevyužitou relokační kvótu – 54 000 osob. **K 30. srpnu 2016 bylo přesídleno 1 219 Syřanů z Turecka do EU na základě principu 1:1.** Navracení syrských uprchlíků z Řecka do Turecka nicméně již více než měsíc, od pokusu o převrat v Turecku 15. července 2016, vázne. **Celkem bylo doposud dobrovolně navraceno 41 Syřanů z Řecka do Turecka.***

V rámci plnění závazků spjatých s dohodou EU – Turecko obdržela Česká republika dne 15. července spisy s daty o 81 uprchlících z Turecka. V současné chvíli jsou prováděny důkladné bezpečnostní prověrky předložených spisů.

* Dne 8. září 2016 vrátilo Řecko do Turecka první odmítnuté žadatele o azyl v rámci letošní migrační dohody EU s Tureckem. Jedná se o čtyři Pákistánce a jednoho Egyptana.

3.2. Relokace v rámci dočasných opatření ve prospěch Itálie a Řecka

Implementace relokací jak z Itálie, tak z Řecka zatím ve všech směrech stále vážne a samotná realizace je velmi pomalá. K 28. srpnu bylo celkově relokováno **4 397 osob** z Řecka a Itálie. **Z Řecka** bylo ke dni 28. srpna 2016 relokováno celkem **3 386 osob**. V období 15. 8. - 28. 8. 2016 došlo k relokaci **400 osob**, z toho 314 do Francie, 23 do Nizozemí, 14 do Rumunska, 14 do Slovinska, 13 Lotyšska, 10 do Chorvatska, 8 do České republiky, 4 do Španělska. **Z Itálie** bylo ke dni 28. srpna 2016 relokováno celkem **1 011 osob**. V období 15. 8. - 28. 8. 2016 došlo k relokaci 51 osob do Nizozemí.

Dne 13. května 2016 oznámila Česká republika Itálii a Řecku připravenost přijmout dalších 10 osob z Řecka a z Itálie. Nabídku konkrétních osob ČR obdržela pouze od Řecka. Na základě výsledků bezpečnostních prověrek souhlasila Česká republika dne 13. července 2016 s přijetím všech 10, resp. 11 osob (navýšeno narozením dítěte jedné z žadatelek o relokaci do ČR) z Řecka – celkem se jedná o 3 rodiny. V rámci předodjezdových pohovorů experty MV však ČR následně zamítla jednu z těchto tří rodin z bezpečnostních důvodů. Dne 23. srpna 2016 přicestovalo do ČR 8 osob (2 rodiny) syrské státní příslušnosti. Se všemi osobami bude zahájeno standardního řízení o mezinárodní ochraně.

3.3. Implementace konceptu hotspots v Itálii a Řecku a plány na posílení azylových systémů těchto zemí

V Itálii je oficiálně funkčních 6 hotspotů (Lampedusa, Pozzallo, Trapani, Taranto, Augusta a Porto Empedocle). Řecko v současnosti disponuje 5 funkčními hotspoty (Chios, Lesbos, Leros, Samos a Kos).

V souvislosti s uzavřením dohody EU – TR se však významně změnila úloha hotspotů v Řecku – ty nyní slouží jako zajišťovací uzavřená centra, ze kterých budou všichni migranti vraceni zpět do Turecka (požádají-li o azyl, bude s nimi nejdříve vedeno azylové řízení).

Řecko také ve spolupráci s UNHCR a EASO zahájilo 8. června 2016 masivní před-registraci všech migrantů, kteří se nacházejí, po uzavření makedonsko-řecké hranice, na území pevninského Řecka. Registrace umožní vstup těmto migrantům do azylového řízení v Řecku, resp. do relokačního systému EU. **Před-registrace migrantů v pevninském Řecku byla ukončena 1. srpna 2016.** Všichni migranti obdrželi kartu Žadatele o mezinárodní ochranu, která jim zaručuje legální pobyt v Řecku a umožňuje jim přístup ke vzdělání a zdravotní službě.

Vzhledem k výše uvedené změně úlohy hotspotů v Řecku se také výrazně zkomplikovala bezpečnostní situace v těchto zařízeních. Ta se dotýká i bezpečnosti expertů vysílaných členskými státy, včetně expertů z České republiky. Migranti, kteří jsou v těchto zařízeních ubytováni, se proti svému nedobrovolnému držení v hotspotech bouří a ohrožují tak i bezpečnost vysílaných expertů členských států. Česká republika si vyžádala od Evropského azylového podpůrného úřadu (EASO), který vysílání expertů koordinuje, záruky, že bude bezpečnost expertů v hotspotech posílena – EASO následně přijalo řadu opatření ve všech hotspotech, která vedla k výraznému posílení bezpečnosti.

V letních měsících je také zaznamenáván soustavný nárůst počtu migrantů, kteří vstupují do EU přes Itálii. Mnoho z migrantů, kteří do Itálie připlouvají, však

nespadá do relokačního schématu Unie (osoby, které spadají do relokační z Itálie, jsou především syrské a eritrejské národnosti).

V souvislosti s fungováním hotspotů v Itálii a Řecku a implementací dohody mezi EU a TR je v současné době **EASO k dispozici celkem 48 českých expertů. Aktuálně působí na žádost EASO 3 experti Ministerstva vnitra v Řecku a 3 experti v Itálii. Další vyslání se dle potřeb EASO připravují.**

4. Integrace a komunikace

4.1. Nový Státní integrační program (SIP)

Vláda projednala a dne 20. listopadu 2015 schválila usnesení č. 954 **o SIP pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou v roce 2016 a v letech následujících s platností od 1. ledna 2016.** Dne 2. 2. 2016 byla mezi Ministerstvem vnitra a Charitou ČR jako generálním poskytovatelem integračních služeb podepsána smlouva pro rok 2016. Podle usnesení vlády je až do konce roku 2018 dokončován asistenční integrační program pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou, které vstoupily do programu do konce roku 2015. Jedná se o cca 300 osob, mezi nimiž mají nejvyšší zastoupení občané Kazachstánu, Ukrajiny, Běloruska a Uzbekistánu.

Ministerstvo vnitra připravuje veřejnou zakázku na generálního poskytovatele integračních služeb pro roky 2017 až 2019. Vláda vyhlášení této zakázky včetně ustavení výběrové komise schválila dne 31. 8. 2016.

Charita ČR předala Ministerstvu vnitra od začátku roku 2016 celkem 97 individuálních integračních plánů podle nových pravidel SIP a zajišťuje formou subdodávek integrační služby na místní úrovni. Mezi subdodavatele zatím patří Poradna pro integraci v Praze a Ústí nad Labem, Diecézní charita Hradec Králové, In Báze, Arcidiecézní charita Praha, Oblastní charita Česká Kamenice, Diecézní charita České Budějovice, Oblastní charita Teplice, Organizace pro pomoc uprchlíkům, BFZ – vzdělávací akademie, Charita Olomouc, Charita Svitavy, Diecézní charita Litoměřice. Systém je navázán na integrační azylová střediska Správy uprchlických zařízení MV a finančně je program zajištěn výše uvedeným usnesením vlády. SIP se týká osob s udělenou mezinárodní ochranou, které přicházejí do České republiky spontánně nebo v rámci přesídlovacího a relokačního schématu. V současnosti se program týká 423 osob. Celkem se SIP v obou variantách doposud týká v tomto roce cca 720 oprávněných osob.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy **vybralo nového poskytovatele bezplatného kurzu českého jazyka pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou, a sice Agenturu Parole s.r.o.** Plošná výuka v integračních azylových střediscích i mimo ně probíhá od května 2016.

4.2. Analýza nálad veřejnosti a komunikační aktivity

V souvislosti s aktuální migrační situací probíhá pravidelné informování ve všech oblastech, souvisejících s problematikou migrace. Informační aktivity jsou cíleně zaměřeny na mediální výstupy – TV, rozhlas, noviny, časopisy, propagační materiály.